

Қазақстан Республикасы Экология және табиғи ресурстар министрлігі
«Қазгидромет» РМК Атырау облысы бойынша филиалы

**АТЫРАУ ОБЛЫСЫ
БОЙЫНША ҚОРШАҒАН ОРТА
ЖАЙ-КҮЙІ ЖӨНІНДЕГІ
АҚПАРАТТЫҚ БЮЛЛЕТЕНІ**

Шілде
2024 жыл

Атырау, 2024 жыл

	МАЗМҰНЫ	Бет.
	Алғы сөз	3
1	Атмосфералық ауаның ластануының негізгі көздері	4
2	Атырау қаласы атмосфералық ауаның ластану жай-күйі	4
2.1	Мақат ауданы атмосфералық ауаның ластану жай күйі	7
2.2	Индер ауданы атмосфералық ауаның ластану жай күйі	8
2.3	Жанбай кенті атмосфералық ауаның ластану жай күйі	9
2.4	Ганюшкино кенті атмосфералық ауаның ластану жай күйі.	10
3	Жер үсті суларының сапасының жай-күйі	12
4	Топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы	15
5	Атмосфералық жауын-шашын сапасының жай-күйі	16
6	Радиациялық жағдай	16
	Қосымша 1	18
	Қосымша 2	27
	Қосымша 3	29
	Қосымша 4	30
	Қосымша 5	32

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень Ұлттық гидрометеорологиялық қызметтің бақылаужелісінде қоршаған ортаның жай-күйіне мониторинг жүргізу бойынша "Қазгидромет" РМК мамандандырылған бөлімшелері орындайтын жұмыстардың нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты Атырау облысы аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы ақпараттандыруға арналған және ластану деңгейінде болып жатқан өзгерістер үрдісін ескере отырып, ҚР Қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау үшін қажет.

Атырау қаласының атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері

Атырау облысы экология департаментінің хабарлауынша, Атырау қаласындағы ластанудың негізгі көздері мұнай өңдеу, тасымалдау объектілері болып табылады: "Атырау мұнай өңдеу зауыты", "Теңізшевройл" ЖШС, «НОРТ КАСПИАН ОПЕРЕЙТИНГ КОМПАНИ Н.В.» компаниясы (НКОК), АО Атырау "ЖЫЛУЭЛЕКТРОПОРТАЛЫҒЫ", АО "Ембімұнайгаз", ТОО "WEST DALA" "ВЕСТ ДАЛА" Бұдан басқа, қалада қаланың жел соғатын екі жағында орналасқан өндірістік төгінділерді жинақтауыш екі тоған бар (солтүстік-батыс жағы - "квадратный" жинақтауыш тоғаны және шығыс жағы - "Тухлая балка"). Жинақтағышқа барлық қалалық төгінділер іс жүзінде тазартусыз жүзеге асырылады, нәтижесінде күкіртсутектің негізгі көзі – жинақтағыш қалыптасады, онда органикалық заттардың, оның ішінде мұнай өнімдерінің ыдырау процестері жүреді.

Атырау облысында бірінші санаттағы 74 кәсіпорын бар.

Атырау қаласы, Құлсары қаласы және Мақат ауданы табиғи газбен толық қамтамасыз етілген.

"ҚазТрансГазАймақ" АҚ АӨФ деректеріне сәйкес Атырау қаласы бойынша автономды қазандықтар – 80 030 бірлік, Мақат ауданы бойынша – 1783 бірлік.

2. Атырау қаласындағы атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Атырау қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 6 бақылау бекетінде, оның ішінде 2 бекетте сынаманы қолмен күшімен алу және 4 автоматты станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша Атмосфералық ауа мониторингі 16 көрсеткіш бойынша жүргізіледі: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) аммиак; 9) күкірт сутегі; 10) озон; 11) фенол; 12) формальдегид; 13) бензол; 14) толуол; 15) этилбензол; 16) ортоксилол.

1-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

1 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

№	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	Тәулігіне 3 мезгіл	қол күшімен алынған сынама (дискреттік әдіс)	Самал ықшам ауданы А.Кекілбаев көшесі 15	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкірттісутегі, фенол, аммиак, формальдегид, бензол, толуол, этилбензол, ортоксилол (C ₂ H ₆)
5			Құрсай ықшам ауданы Қарабау көшесі 12	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкірттісутегі, фенол, аммиак, формальдегид
6	әр 20 минут сайын		Жұлдыз ықшам ауданы 6-шы көше 29	қалқыма бөлшектер РМ-2,5 қалқыма бөлшектер РМ-10, озон

8	үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Сырдария 3 ауданы	қалқыма бөлшектер РМ-10 және РМ-2,5, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді
9			Береке шағын ауданы, Береке өндірістік ауданы	қалқыма бөлшектер РМ-10 және РМ-2,5, азот диоксиді, азот оксиді, озон
10			Атырау қ., Нұрсая ш/а (АРЕС колледжі)	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді

2024 жылғы шілде айының Атырау қаласының атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Атырау қаласының атмосфералық ауаның ластану деңгейі «көтеріңкі», стандарттық индекс СИ=2,3 (көтеріңкі деңгей) күкірттісутегі бойынша №5 бекет аумағында; ЕЖҚ=53% (өте жоғары деңгей) озон бойынша №8 бекет аумағында бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары күкірттісутегі-2,3 ШЖШм.б., озон (жер үсті қабаты)-2,1 ШЖШм.б., көміртегі оксиді-1,6 ШЖШм.б., қалқыма бөлшектер (шаң)-1,2 ШЖШм.б. Басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Орташа-бірлік озон бойынша – 7,0 ШЖШо.т., қалқыма бөлшектер (шаң)-1,1 ШЖШо.т., басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Экстремалды жоғары және жоғары ластану (ЖЛ және ЭЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖК астам) және ЭЖЛ (50 ШЖК астам) тіркелген жоқ.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 2-кестеде көрсетілген.

Қоспа	Орташа шоғыр		Максималды-бірлік шоғыры		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШ м.б. асу еселігі	%	> ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Атырау қаласы								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,16	1,07	0,6	1,2	5,1	5		
PM-2,5 қалқыма бөлшектері	0,0231	0,66	0,1555	1,0	0,0			
PM-10 қалқыма бөлшектері	0,0238	0,40	0,1607	0,5	0,0			
Күкірт диоксиді	0,009	0,18	0,0250	0,1	0,0			
Көміртегі оксиді	0,26	0,09	8,00	1,6	1,3	1		
Азот диоксиді	0,02	0,43	0,14	0,7	0,0			
Азот оксиді	0,0056	0,09	0,21	0,5	0,0			
Озон (жербеті)	0,2101	7,00	0,3346	2,1	53,1	1182		
Күкіртті сутегі	0,0030		0,0180	2,3	7,7	11		
Фенол	0,002	0,77	0,004	0,4	0,0			
Аммиак	0,030	0,76	0,1340	0,7	0,0			
Формальдегид	0,005	0,49	0,005	0,1	0,0			
Бензол	0,000	0,00	0,000	0,0	0,0			
Толуол	0,000		0,000	0,0	0,0			
Этилбензол	0,000	0,00	0,000	0,0	0,0			
Ортоксилол (C2H6)	0,000		0,000	0,0	0,0			

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді

Кестеден көріп отырғанымыздай, Атырау қаласының шілде айындағы атмосфералық ауаның ластану деңгейі 2020, 2021 және 2023 жылдар аралығында «көтеріңкі» деңгейге жетсе, 2022 жылы ауаның ластану көрсеткіші «төмен» деңгейде болды. Ал 2024 жылы ауаның ластану көрсеткіші «өте жоғары» деңгейге жетті.

Ең жоғары бір реттік ШЖШ артуының ең көп саны қалқыма бөлшектер (шаң) (5 жағдай), көміртегі оксиді (1жағдай), озон (1182 жағдай), күкірттісутегі (11 жағдай) болып тіркелді.

Ауаның күкірттісутегімен ластануының негізгі көзіне айналған қаланың сол жақ бөлігінде орналасқан, өндірістік төгінділерді жинақтаушы «Тухлая балка» тоғаны мен мұнай өңдеу және тасым алдау өндірістік нысандары өз әсерін тигізуде. Озон концентрациясының жоғарылауына ауа ағындары мен жоғары температура ықпал етеді.

Сонымен қатар, қалқыма бөлшектерінің концентрациясының жоғарылауына, аймақтағы жиі қайталанатын жел екпінінің себебінен, жердің бетінен шаң көтерілуіне ықпал етеді.

Метеорологиялық жағдайы

Атырау облысында ауа райы жағдайлары айдың бірінші және үшінші онкүндігінде жоғары қысымды танаптардың әсерінен, ал екінші онкүндігінде циклондық әсерлерден қалыптасты. Айдың үшінші онкүндігінің басында фронтальды учаскелердің өтуімен тұрақсыз ауа райы байқалды, кей жерлерде жаңбыр жауып, найзагай байқалды, кей жерлерде жел 15-18 м/с күшейді. Шілде айында көбінесе бірінші онкүндікте және екінші онкүндікте, ал айдың аяғында 0-5 м/с әлсіз жел соғады, сондықтан Атырауда ауаның ластануы үшін қолайсыз метеорологиялық жағдайлар күтілді.

2.2 Құлсары қаласы бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі

Құлсары қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стационарлық станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша Атмосфералық ауа мониторингі 8 көрсеткіш бойынша жүргізіледі: 1) *PM-10 қалқыма бөлшектер*; 2) *күкірт диоксиді* 3) *көміртегі оксиді*; 4) *азот диоксиді*; 5) *азот оксиді*; 6) *озон*; 7) *гамма сәулесінің эквивалентті дозасының*

қуаттылығы (гамма-фон).

3-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

3 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
7	әр 20 минут сайын үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Махамбет Өтемісов көшесі, 37А	қалқыма бөлшектер РМ-10, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, озон (жер үсті қабаты), гамма сәулесінің эквивалентті дозасының қуаттылығы (гамма-фон).

2024 жылғы шілде айының Құлсары қаласындағы атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Құлсары қаласының атмосфералық ауаның ластануы «көтеріңкі», стандарттық индексі СИ=2,6 (көтеріңкі деңгей), ең жоғары қайталануы ЕЖҚ= 0% (төмен деңгей) болып күкірттісутегі бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары күкірттісутегі–2,6 ШЖШм.б. Басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Экстремалды жоғары және жоғары ластану (ЖЛ және ЭЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖК астам) және ЭЖЛ (50 ШЖК астам) тіркелген жоқ.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 4-кестеде көрсетілген.

4-кесте

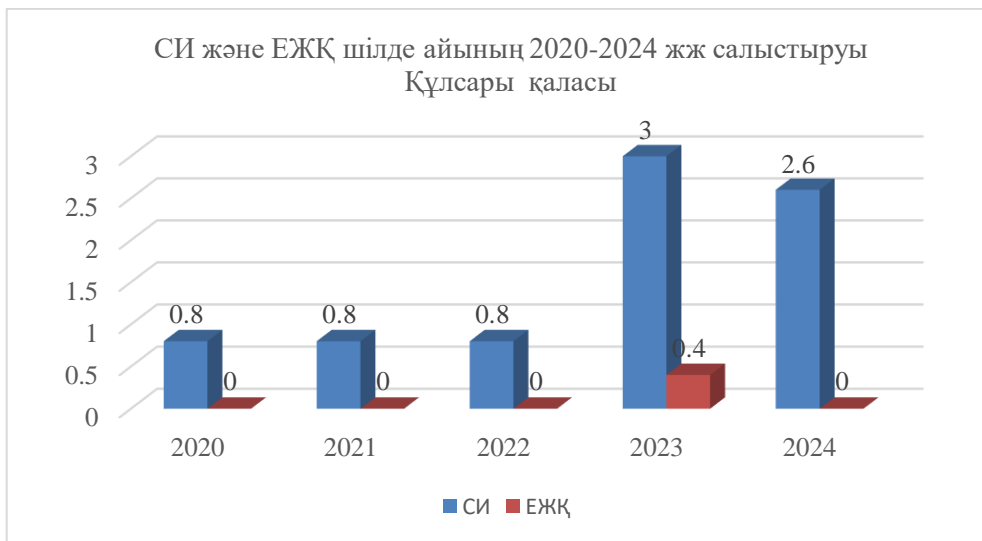
Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)		Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)		ЕЖҚ %	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШм. б. асу еселігі		> ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
Құлсары қаласы								
РМ-10 қалқыма бөлшектері	0,0002	0,00	0,1246	0,42				
Күкірт диоксиді	0,0163	0,33	0,3660	0,73				
Көміртегі оксиді	0,1663	0,06	1,5465	0,31				
Азот диоксиді	0,0052	0,13	0,0999	0,50				
Азот оксиді	0,0126	0,21	0,1248	0,31				
Озон (жербеті)	0,0269	0,90	0,0886	0,55				
Күкірттісутегі	0,0005		0,0211	2,63	0	1		

Қорытынды:

Соңғы бес жыл ішінде ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

2.3 Мақат ауданы бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі

Мақат ауданы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стансада жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы аудан бойынша атмосфералық ауа мониторингі 4 көрсеткішке дейін анықталады 1) күкірт диоксиді; 2) азот диоксиді; 3) күкірттісутегі; 4) көміртегі оксиді.

3-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

3 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	әр 20 минут сайын үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Мақат ауылы, Мақат ауданының Мәдениет үйі, Алаш көшесі, 23	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді.

2024 жылғы шілде айының Мақат ауданындағы атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Мақат ауданының атмосфералық ауаның ластану деңгейі **көтеріңкі**, стандарттық индекс **СИ=3,3** (көтеріңкі деңгей); ең жоғары қайталануы **ЕЖҚ=17%** (көтеріңкі деңгей) болып күкірттісутегі бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары күкірттісутегі бойынша– 3,3 ШЖШм.б.

Орташа-бірлік азот диоксиді бойынша – 2,48 ШЖШо.т. басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Экстремалды жоғары және жоғары ластану (ЖЛ және ЭЖЛ) жағдайлары: ЖЛ (10 ШЖК астам) және ЭЖЛ (50 ШЖК астам) тіркелген жоқ.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 4-кестеде көрсетілген.

4-кесте

Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

	Орташа шоғыр	Максималды-бірлік шоғыры	ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны

Қоспа	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШ м.б. асу еселігі	%	> ШЖ Ш	>5 Ш Ж Ш	>10 ШЖ Ш
Мақат ауданы								
Күкірт диоксиді	0,0010	0,02	0,0010	0,0				
Көміртегі оксиді	0,2823	0,09	2,1570	0,4				
Диоксид азота	0,0994	2,48	0,1689	0,8				
Күкірттісутегі	0,0038		0,0267	3,3	17,4	87		

2.4 Индер ауданы бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі

Индер ауданы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стансада жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы аудан бойынша атмосфералық ауа мониторингі 4 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) азот диоксиді; 3) күкірттісутегі; 4) көміртегі оксиді.

5-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

5 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	әр 20 минут сайын үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Индербор ауданы, Индербор Мәдениет үйі, Н. Меңдіғалиев көшесі 47	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді.

2024 жылғы шілде айының Индербор ауданының атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Индер ауданының атмосфералық ауаның ластану деңгейі **көтеріңкі**, стандарттық индекс **СИ=3,0** (көтеріңкі деңгей) болып күкірт диоксиді бойынша; ең жоғарықайталануы **ЕЖҚ=2%** (көтеріңкі деңгей) болып азот диоксиді бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары бойынша күкірт диоксиді-3,0 ШЖШм.б., , күкірттісутегі-1,5ШЖШм.б., азот диоксиді-1,3 ШЖШм.б., басқаластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Орташа-бірлік азот диоксиді бойынша – 2,41 ШЖШо.т., басқа ластаушы заттардыңшоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 6-кестеде көрсетілген.

6-кесте

Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)		Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)		ЕЖҚ %	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШ м.б. асу еселігі		> ШЖ Ш	>5 Ш Ж Ш	>10 ШЖ Ш
Индер ауданы								
Күкірт диоксиді	0,0175	0,35	1,4847	3,0	0,1	2		

Көміртегі оксиді	0,0211	0,01	4,1767	0,8				
Диоксид азота	0,0964	2,41	0,2593	1,3	1,9	42		
Күкірттісутегі	0,0010		0,0121	1,5	0,0	1		

2.5 Жанбай кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі

Жанбай селосы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стансада жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы кент бойынша атмосфералық ауа мониторингі 4 көрсеткішке дейін анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) азот диоксиді; 3) күкірттісутегі; 4) көміртегі оксиді.

7-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

7 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	әр 20 минут сайын	үзіліссіз режимде	Жанбай кенті, Т.Нысанов көшесі 96 учаскесі	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді.

2024 жылғы шілде айының Жанбай кенті атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Жанбай кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **жоғары**, стандарттық индекс **СИ=3,4** (көтеріңкі деңгей) күкірттісутегі бойынша, ең жоғары қайталануы **ЕЖҚ=40%** (жоғары деңгей) болып азот диоксиді бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары күкірттісутегі-3,4 ШЖШм.б., азот диоксиді-2,6ШЖШм.б., басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Орташа-бірлік азот диоксиді-4,42 ШЖШо.т., басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 8-кестеде көрсетілген.

8-кесте

Атмосфералық ауаның ластану сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)		Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)		ЕЖҚ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШм.б. асу еселігі		%	> ШЖ Ш	>5 ШЖ Ш
Жанбай кенті								
Күкірт диоксиді	0,0029	0,06	0,1881	0,4				
Көміртегі оксиді	0,3739	0,12	1,5089	0,3				
Диоксид азота	0,1766	4,42	0,5196	2,6	40,3	871		
Күкірттісутегі	0,0012		0,0270	3,4	0,8	18		

2.5 Ганюшкино кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану жай күйі.

Ганюшкино поселкесі аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 1 стансада жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы кент бойынша атмосфералық ауа мониторингі 4 көрсеткішке дейін

анықталады: 1) күкірт диоксиді; 2) азот диоксиді; 3) күкірттісутегі; 4) көміртегі оксиді.

9-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

9 кесте

Бақылау бекеттерінің орналасу орны мен анықталатын қоспалар

Бекет №	Сынама мерзімі	Бақылау жүргізу	Бекет мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	әр 20 минут сайын үзіліссіз режимде	үзіліссіз режимде	Құрманғазы (Ганюшкино) кенті Құрманғазы ауданының Мәдениет үйі, Абай көшесі, 50-үй	күкірт диоксиді, азот диоксиді, күкірттісутегі, көміртегі оксиді.

2024 жылғы шілде айының Ганюшкино кенті атмосфералық ауа сапасына жүргізілген мониторинг нәтижелері.

Атмосфералық ауа сапасы. Ганюшкино кенті бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **көтеріңкі**, стандарттық индекс **СИ=3,6**(көтеріңкі деңгей) күкірттісутегі бойынша; ең жоғары қайталануы **ЕЖҚ=17%** (көтеріңкі деңгей) болып азот диоксиді бойынша бағаланды.

Максималды-бірлік шоғырлары күкірттісутегі-3,6 ШЖШм.б., азот диоксиді бойынша – 1,7 ШЖШм.б.

Орташа-бірлік азот диоксиді бойынша – 3,23 ШЖШо.т. басқа ластаушы заттардың шоғырлары ШЖШ-дан аспады.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асу еселігі және максималды жоғары жағдайлары 10-кестеде көрсетілген.

10-кесте

Қоспа	Орташа шоғыр (Қо.т.)		Максималды-бірлік шоғыры (Қм.б.)		ЕЖ Қ	ШЖШ арту жағдайларының саны		
	мг/м3	ШЖШ о.т. асу еселігі	мг/м3	ШЖШм.б. асу еселігі	%	> Ш Ж Ш	>5 ШЖ Ш	>10 ШЖ Ш
Ганюшкино кенті								
Күкірт диоксиді	0,0032	0,06	0,2641	0,5				
Көміртегі оксиді	0,0129	0,00	1,3204	0,3				
Диоксид азота	0,1290	3,23	0,3489	1,7	16,8	364		
Күкірттісутегі	0,0014		0,0286	3,6	2,1	45		

3. Атырау облысы аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Атырау қаласы бойынша жер үсті суларының сапасын бақылау 6 су объектісінің (Жайық, Қиғаш, Ембі өзендері, Шаронова арнасы, Перетаска және Яик арналары) 21 тұстамасында жүргізілді.

Теңіз суы сапасына мониторинг жасау Каспий теңізінің **22** жағалаулық нүктеде жүргізіледі: теңіз кеме жүретін су арнасы (2), Жайық өзені қайраңы (5), Волга өзені қайраңы (5), Шалығи шығанағы аралдары станциялары (5), Жанбай кенті (5).

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының **43** физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *көзбен шолып бақылау, температура,*

қалқыма заттар, мөлдірлігі, түсі, сутегі көрсеткіші (рН), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрғақ қалдық, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар мен пестицидтер.

Атырау облысы аумағындағы гидробиологиялық көрсеткіштер бойынша жер үсті және теңіз сулары сапасының жай-күйіне мониторинг 6 тұстамада 4 су объектісінде (Жайық, Ембі, Қиғаш өзендері және Шаронов ағысында) жүргізілді. Зерттелетін объектіге судың өткір уыттылығын анықтауға арналған 84 сынама талданды.

3.1 Атырау облысы аумағындағы жер үсті сулар гидрохимиялық көрсеткіштері бойынша сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Су объектілерінде судың сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі» (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

11 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының класы		Параметрлері	өл. бір.	концентрациясы
	Шілде 2023 ж.	Шілде 2024 ж.			
Жайық өз.	4 класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	36,8
Перетаска тарм.	4 класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	40,8
Яик тарм.	4 класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	38,6
Қиғаш өз.	нормаланбайды (>5 класс)	4 класс	Магний	мг/дм ³	36,5
Шаронова тарм.	4 класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	34
Эмба өз.	4 класс	4 класс	Магний	мг/дм ³	36,7

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2023 жылдың шілде айымен салыстырғанда жер үсті суларының сапасы Қиғаш өзені жоғары 5 кластан 4 класқа өтті— жақсарды.

Жайық, Ембі өзендері, Перетаска, Яик пен Шаронова тармақтарының жер үсті суларының сапасы айтарлықтай өзгерген жоқ.

Атырау облысы бойынша су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар магний болып табылады.

Жоғары ластану (ЖЛ) және экстремалды ластану (ЭЖЛ) жағдайлары

2024 жылғы шілде айында Атырау облысының аумағында ЖЛ (жоғары ластану) және ЭЖЛ (экстремалды жоғары ластану) жағдайлары тіркелмеді.

Су объектілерінің сапасы жөніндегі ақпарат тұстамалар шегінде Гидрохимиялық көрсеткіштер бойынша 2-қосымшада көрсетілген.

3.2 Атырау облысы аумағындағы жер үсті мен теңіз суларының гидробиологиялық (токсикологиялық) көрсеткіштері бойынша сапасының мониторинг нәтижелері.

Жайық өз. Перифитон. Перифитонның бұзылуында диатомдар басым болды. Диатомдар барлық канаттарда кездеседі. Сапробтың орташа индексі-1,89. Орташа ластанған су.

Зообентос. Зообентос гастроподтармен қамтамасыз етілді. Вудивис бойынша биотикалық индекс-5 құрады. Су класы - үшінші.

Биотестілеу. Биотестілеу деректері бойынша Жайық өзені бойынша тест-параметр бақылау нүктелерінің жүйелі орналасуында ұсынылды: Дамба кенті - 0%, Атырау қаласы "Атырау су арнасы" КМК төгіндісінен 0,5 км төмен - 0%, Индер кенті "су бекеті тұстамасында" - 0%. Алынған мәліметтер зерттелетін судың сынақ объектісіне уытты әсерінің жоқтығын көрсетеді.

Шаронов тармағы. Перифитон. Перифитонның түрлік құрамы диатомдармен ұсынылған. Сапробтық индексі 1,34 құрады. Судың сапасы-орташа ластанған сулар.

Зообентос. Бентос бойынша биотикалық индекс-5 құрады. Судың сапасы орташа ластанған сулардың 3 класына сәйкес келді.

Биотестілеу. Сынақ объектісіне судың жіті уыттылығын анықтау процесінде ағындағы бақылауға (тест - параметр) қатысты өлген дафниялардың пайызы - 0%. Сынақ объектісіне уытты әсер анықталған жоқ.

Қиғаш өз. Перифитон. Перифитонның түрлік құрамы диатомдармен ұсынылған. Сапробтық индексі 2,01 құрады. Судың сапасы-орташа ластанған сулар.

Зообентос. Бентос бойынша биотикалық индекс-5 құрады. Судың сапасы орташа ластанған сулардың 3 класына сәйкес келді.

Биотестілеу. Қиғаш өзені бойынша биотестілеу барысында алынған деректер тест-объектіге уытты әсерінің жоқтығын көрсетті. Зерттелген суда тірі қалған дафниялардың саны 100% құрады. Тест параметрі-0%.

Ембі өзені. Перифитон. Перифитонның түрлік құрамы диатомдармен ұсынылған. Сапробтық индексі-1,75. Судың сапасы орташа ластанған сулардың 3 класына сәйкес келді.

Зообентос. Биотикалық индекс-5 болды. Ембі өзенінің зообентосын зерттеу нәтижелері бойынша су қоймасының түбі орташа ластанған деп бағаланды.

Биотестілеу. Сынақ объектісіне судың жіті уыттылығын анықтау процесінде 0% ағындағы бақылауға (тест-параметр) қатысты өлген дафниялардың пайызы. Сынақ объектісіне уытты әсер анықталған жоқ

Каспий теңізі. *Перифитон.* Ластану альгоценозы диатомды балдырларға бай болды. Сапробтық индекстер 1,19-тен 2,31-ге дейін өзгерді. Каспий теңізінің 22 нүктесі бойынша сапробтылықтың орташа индексі 1,41 орташа ластанған суды құрады және 3-класс шегінде қалды.

Зообентос. Бентос бойынша биотикалық индекс - 5 құрады. Судың сапасы 3 - класқа сәйкес келді-орташа ластанған сулар.

Перифитон мен бентос бойынша судың сапасы орташа ластанған сулардың үшінші класына жатады.

Биотестілеу (судың қатты уыттылығын анықтау) (Теңіз кеме жүзетін канал, Жайық өзенінің жағалауы, Волга өзенінің жағалауы, Жанбай кенті, Шалыги шығанағының аралы).

Теңіз суларының сапасы Каспий теңізінің токсикологиялық көрсеткіштері бойынша тірі организмдерге жіті уытты әсер еткен жоқ. Каспий теңізінің тұстамаларындағы тест-параметр 0% - ды құрады.

Су объектілерінің сапасы жөніндегі ақпарат тұстамалар шегінде токсикологиялық көрсеткіштер бойынша 4-қосымшада көрсетілген.

4. Атырау облысы бойынша 2024 жылғы жазғы кезеңіндегі топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы

Жазғы кезеңде Атырау қаласында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері – 1,7 – 2,1 мг/кг, мыс - 0,22 - 0,35 мг/кг, хром - 0,06 - 0,11 мг/кг, қорғасын - 0,11 - 0,24 мг/кг, кадмий - 0,1 - 0,21 мг/кг шегінде болды.

Атырау мұнай өңдеу зауытынан 500 м және 2 км қашықтықта, Атырау – Орал автомагистралінің аудандарында № 19 мектеп, демалыс саябағы аумағында іріктелген топырақ сынамаларында

Барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

Атырау облысы бойынша 2024 жылғы жазғы кезеңде топырақтың ауыр металдармен ластану жағдайы

Жазғы кезеңде топырақтың жай – күйін бақылау Доссор, Мақат, Қосшағыл, с.Жанбай, Забурунье, ауылдарында 5 бақылау нүктелері бойынша жүргізілді.

Топырақ сынамаларында мұнай өнімдерінің құрамы, кадмий, қорғасын, мыс, хром және мырыш анықталды.

Жазғы кезеңде Доссор, Мақат, Қосшағыл, Жанбай, Забурунье, кен орындарында әртүрлі нүктелерде іріктелген топырақ сынамаларында қорғасын мөлшері – 0,19 – 0,42 мг/кг, мырыш - 1,7 - 2,6 мг/кг, мыс - 0,24 - 1,29 мг/кг, хром - 0,1 - 0,89 мг/кг, кадмий - 0,07 - 0,29 мг/кг, мұнай өнімдерінің құрамы - 1,0 - 2,7 мг/кг.

Кен орындары мен олардың нүктелерінде анықталған қоспалардың шоғырлануы рұқсат етілген нормадан аспаған.

4.1 2024 жылдың жазғы кезеңінде Атырау облысы Жанбай ауылы бойынша топырақтың ауыр металдармен ластануының жай-күйі

Жазғы кезеңде Атырау облысы Жанбай ауылында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері – 2,1 - 2,3 мг/кг, мыс – 0,14 - 0,27 мг/кг, хром - 0,01 - 0,14 мг/кг, қорғасын - 0,11 - 0,14 мг/кг, кадмий - 0,10 - 0,12 мг/кг шегінде болды.

Жанбай ауылы аумағының іріктеу нүктелерінде ауылдың батыс жағы, солтүстік жағы, орталықтағы Қазпошта жанындағы топырақ сынамаларында – барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

4.2 2024 жылдың жазғы кезеңінде Атырау облысы Забурунье ауылы бойынша топырақтың ауыр металдармен ластануының жай-күйі

Жазғы кезеңде Атырау облысы Забурунье ауылында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері – 2,0 - 2,2 мг/кг, мыс - 0,24 - 0,27 мг/кг, хром - 0,01 - 0,11 мг/кг, қорғасын - 0,13 - 0,16 мг/кг, кадмий - 0,11 - 0,12 мг/кг шегінде болды.

Забурунье ауылы аумағының іріктеу нүктелерінде ауылдың батыс жағы, оңтүстік жағы, орталықтағы мектеп жанындағы топырақ сынамаларында барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

4.3 2024 жылдың жазғы кезеңінде Атырау облысы Жамансор ауылы бойынша топырақтың ауыр металдармен ластануының жай-күйі

Жазғы кезеңде Атырау облысы Жамансор ауылында топырақ сынамаларында мырыш мөлшері – 2,0 - 2,2 мг/кг, мыс - 0,26 - 0,28 мг/кг, хром - 0,08 - 0,10 мг/кг, қорғасын - 0,18 - 0,20 мг/кг, кадмий - 0,1 - 0,11 мг/кг шегінде болды.

Жамансор ауылы аумағының іріктеу нүктелерінде ауылдың батыс жағы, шығыс жағы, орталықтағы мектеп жанындағы топырақ сынамаларында барлық анықталған ауыр металдар норманың шегінде болды.

5. Атырау облысының аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамына бақылау 3 метеостанцияда (Атырау, Ганюшкино, Пешной) алынған жаңбыр суына сынама алумен (4.3-сурет) жүргізілді.

Жауын-шашын құрамында барлық анықталатын заттардың шоғырлары шекті рұқсат етілген шоғырлардан аспады.

Жауын-шашын сынамаларында 32,76% сульфаттар, 10,09% хлоридтер, 26,26% гидрокорбанаттар, 6,04% натрий иондары, 4,10% калий иондары, 3,19% магний иондары, 14,93% кальций иондары басым болды.

Ең үлкен жалпы минерализация Пешной МС – 327,49 мг/л, ең азы Ганюшкино МС 72,47 мг/л белгіленді.

Атмосфералық жауын-шашынның меншікті электр өткізгіштігі 107 (Ганюшкино МС) бастап 607 мкСм/см (Пешной МС) шегінде болды.

Жауын-шашынның қышқылдығы әлсіз сілтілі орта сипатына ие, 7,2-ден (Ганюшкино МС) 7,4-ге (Пешной МС) дейін.

6. Радиациялық жағдай

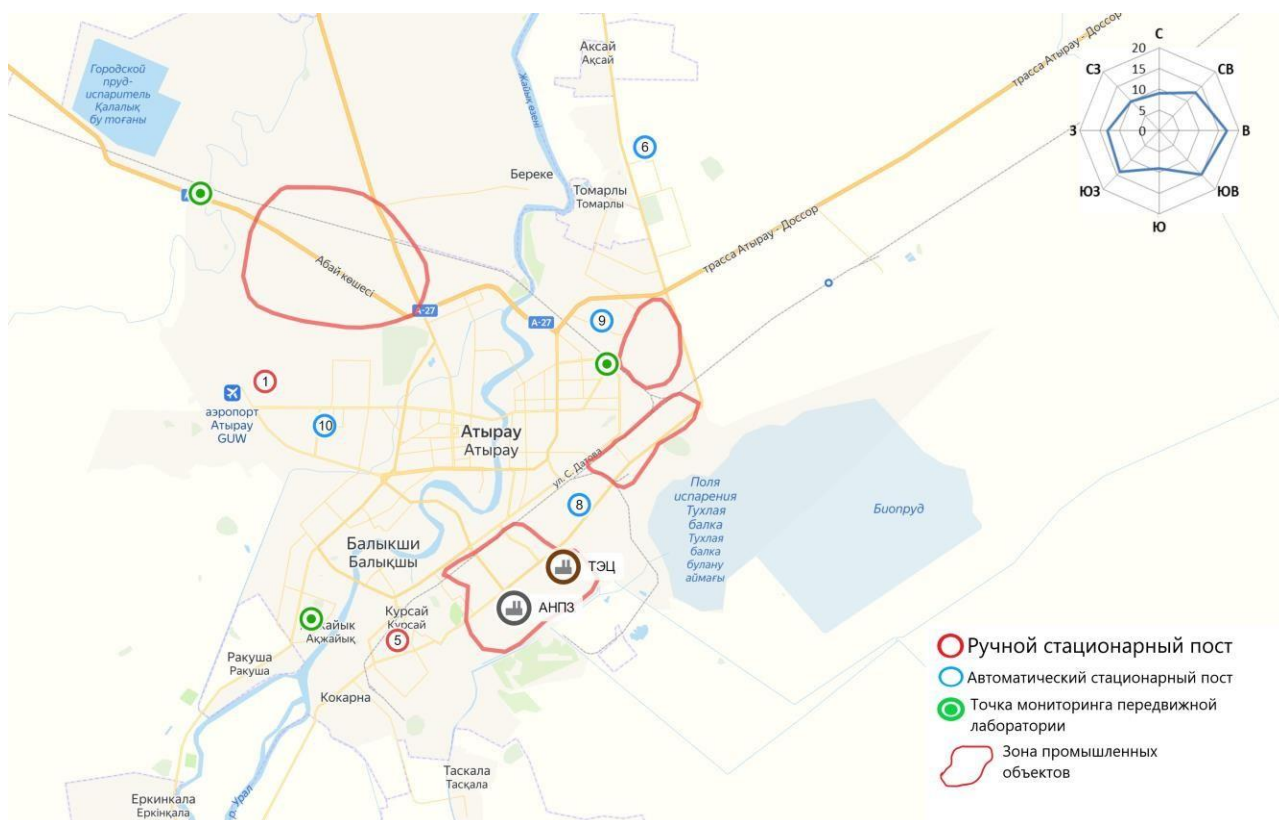
Атмосфералық ауаның ластануының гамма сәулелену деңгейіне күнсайын жергілікті 3 метеорологиялық стансада (Атырау, Пешной, Құлсары) және Құлсары

қаласының 1 автоматты(№7 ЛББ) бекетінде жүргізіледі.

Атырау және Құлсары қалалары бойынша атмосфералық ауа қабатының жерге жақын қабатына орташа радиациялық гамма-фонның мәні 0,09-0,16 мкЗв/сағ (норматив - 5 мкЗв/сағ дейін). Облыс бойынша радиациялық гамма- фонның орташа мәні 0,11 мкЗв/сағ., яғни шекті жол берілетін деңгейінен аспады.

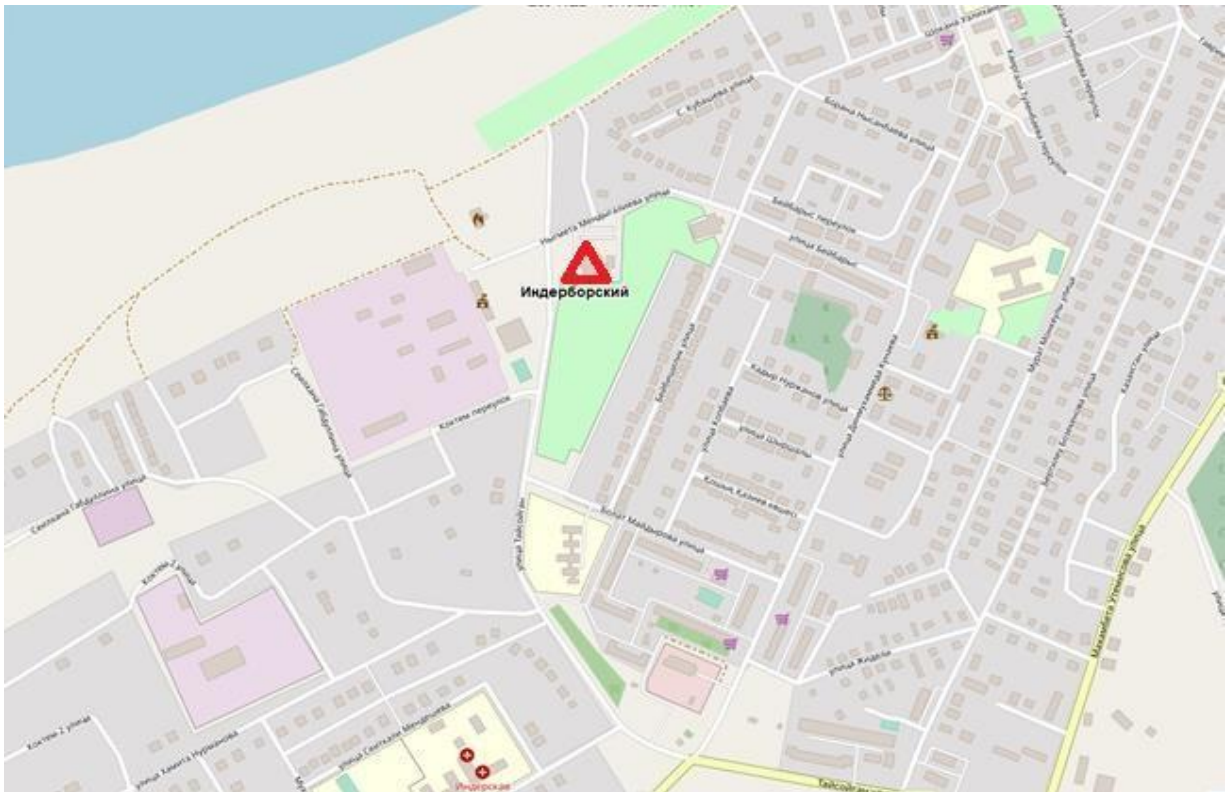
Атмосфераның жерге жақын қабатында радиоактивтердің түсу тығыздығына бақылау Атырау облысында метеорологиялық станцияда (Атырау) ауа сынамасын горизонтальді планшеттер алу жолымен жүзеге асырылды. Стансада бес тәуліктік сынама жүргізілді. Атырау қаласында атмосфераның жерге жақын қабатында орта тәуліктік радиоактивтердің түсу тығыздығы 1,6-2,3 Бк/м² шегінде болды. Облыс бойынша радиоактивті түсулердің орташа тығыздығы 1,9 Бк/м², бұл шекті жол берілетін деңгейінен аспады.

Атырау қаласының атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық және жылжымалы желісінің орналасу сызбасы

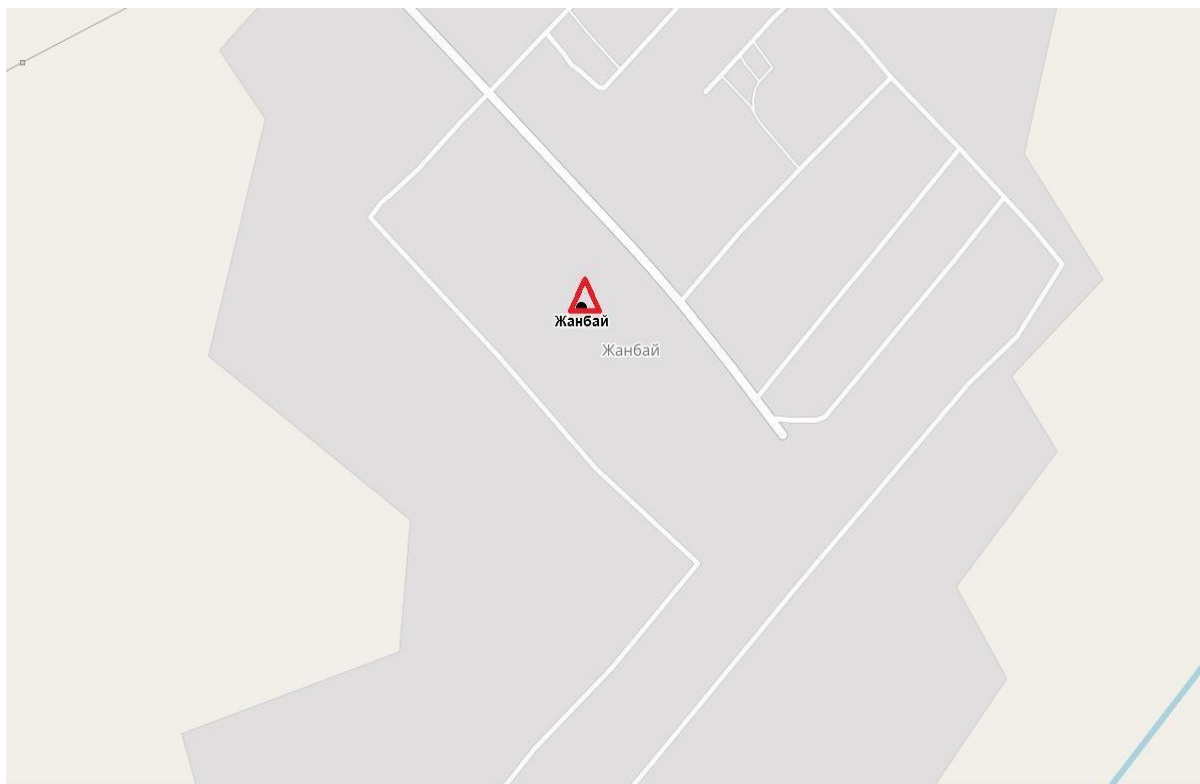
Мақат ауданы атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

Индер ауданы атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

Ганюшкино поселкесі атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

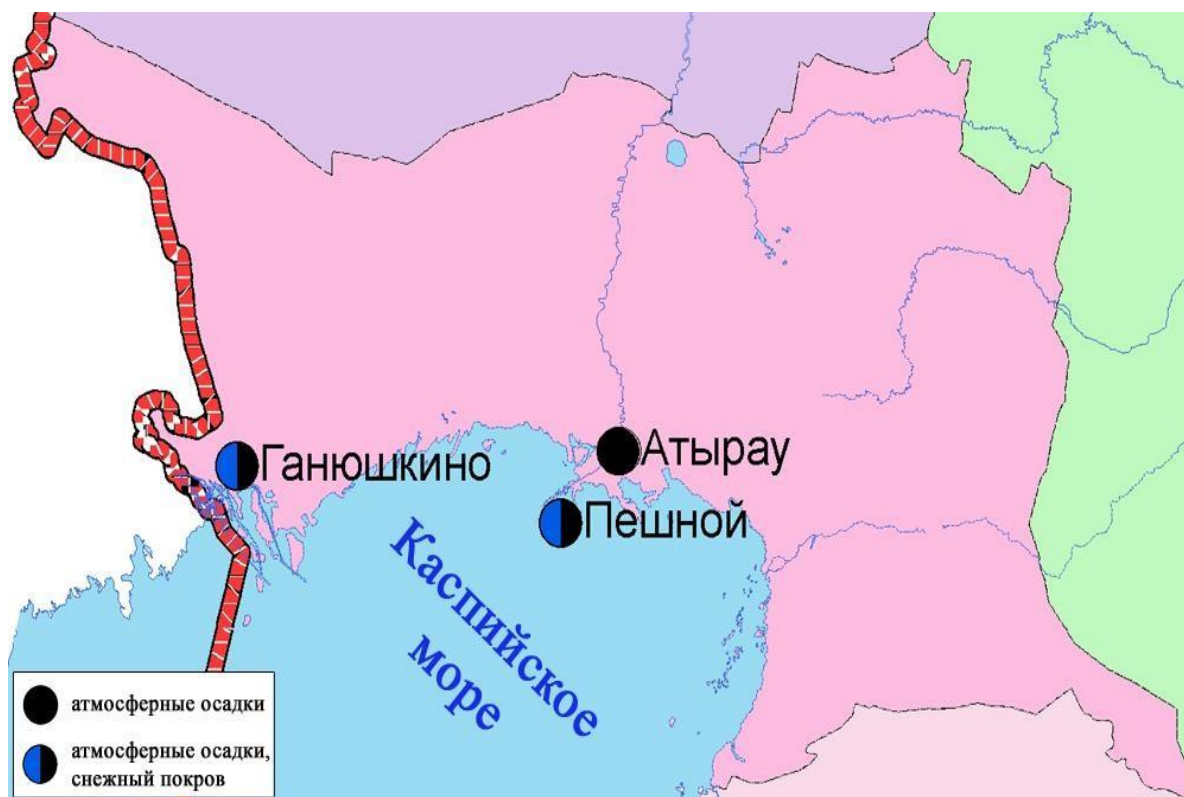

Жанбай селосы атмосфералық ауа ластануын бақылау стационарлық желісінің орналасу сызбасы

Атырау облысының аумағындағы радиациялық гамма-фон мен радиоактивті түсулердің тығыздығын бақылау метеостансаларының орналасу сызбасы.

Атырау облысы аумағындағы атмосфералық жауын-шашын мен қар жамылғысын бақылау метеостансаларының орналасу сызбасы.

Қазақстан Республикасы қоршаған ортасының жоғары (ЖЛ) және экстремалды жоғары ластануы (ЭЖЛ) туралы 2024 жыл шілде айы бойынша

Атырау қаласындағы 66 жағдай ЖЛ және 15 жағдай ЭЖЛ (NCOC компаниясы ақпараты бойынша)

Жоғары ластану - Атырау қаласы										
Қоспа	Күні, Айы, Жылы	Уақыты	Бекет нөмірі	Шоғыр		Жел		ШЖШ-дан асу еселігі	Атмосфералық қысым	ЭРБК себебі
				мг/м ³	ШЖШ-дан асу еселігі	Бағыт, град	мг/м ³			
Высокое загрязнение										
Күкірт сутегі	01.07.2024	05:40	№ 111 Тұрғын қалашық (Заполярная к-сі, Мұнайшылар үйі)	0.0926	11.5	145 ОШ	0.34	-	-	
Күкірт сутегі	06.07.2024	07:40	№ 112 Әкімат (Сәтпаев к-сі, орталық көпір)	0.0807	10.0	119 Ш,ОШ	0.12	-	508.8	
		08:00		0.1013	12.6	142 ОШ	0.09	-	507.8	
		08:20		0.1135	14.1	188 О	0.05	-	507.8	
		08:40		0.0910	11.3	150 ОШ	0.03	-	507.8	
		08:00	№ 111 Тұрғын қалашық (Заполярная к-сі, Мұнайшылар үйі)	0.1010	12.6	78 Ш,СШ	0.11	-	500.3	
		08:20		0.1051	13.1	88 Ш,СШ	0.14	-	500.3	
		08:40		0.0826	10.3	71 Ш,СШ	0.13	-	500.3	
Күкірт сутегі	07.07.2024	06:00	№ 113 Авангард (Жеңіс саябағы)	0.1257	15.7	-	-	-	-	
		06:20		0.1486	18.5	-	-	-	-	
Күкірт сутегі	10.07.2024	06:40	№ 111 Тұрғын қалашық (Заполярная к-сі, Мұнайшылар үйі)	0.1410	17.6	186 О	0.35	-	507.8	
		07:40		0.1670	20.8	123 Ш	0.52	-	507.8	

		06:40	№ 112 Әкімат (Сәтпаев к-сі, орталық көпір)	0.1065	13.3	292 Б,СБ	0.37	-	507.8	
		07:00		0.3162	39.5	283 Б	0.30	-	507.8	
		07:20		0.3108	38.8	285 Б,СБ	0.41	-	507.8	
		07:00	№ 113 Авангард (Жеңіс саябағы)	0.2312	28.9	-	-	-	-	
		07:40		0.1783	22.2	-	-	-	-	
		07:20	№ 109 Восток (Махамбет к-сі, Құрманғазы алаңы)	0.090	11.3	262 Б	1.06	-	507.8	
		08:20	№ 103 Шағала (Смағұлов к-сі, Шағала комплексі)	0.2303	28.7	276 Б	0.53	-	507.8	
		08:40		0.1878	23.4	278 Б	0.83	-	507.8	
Күкірт сутегі	11.07.2024	00:40	№ 103 Шағала (Смағұлов к-сі, Шағала комплексі)	0.0907	11.3	274 Б	0.37	-	-	
		01:00		0.2582	32.2	248 Б,ОБ	0.61	-	-	
		01:20		0.1236	15.4	247 Б,ОБ	0.70	-	-	
		00:40	№ 110 Привокзальный (Еркінов к-сі)	0.1373	17.1	265 Б	0.43	-	-	
		01:00		0.3149	39.3	261 Б	0.68	-	-	
		01:20		0.1078	13.4	263 Б	1.07	-	-	
		06:00		0.1538	19.2	282 Б	1.69	-	-	
		00:40	№ 113 Авангард (Жеңіс саябағы)	0.1462	18.2	-	-	-	-	
		06:20		0.0914	11.4	-	-	-	-	
		06:40		0.2666	33.3	-	-	-	-	
		07:00		0.1246	15.5	-	-	-	-	
		01:00	№ 111 Тұрғын қалашық (Заполярная к-сі, Мұнайшылар үйі)	0.1053	13.1	170 О	0.19	-	-	
		01:20		0.0998	12.4	188 О	0.21	-	-	

		06:20		0.1410	17.6	164 ОШ	0.62	-	-	
		06:40		0.1256	15.7	168 Ш	0.51	-	-	
		01:00	№ 112 Әкімат (Сәтпаев к-сі, орталық көпір)	0.1486	18.5	223 ОБ	0.04	-	-	
		01:20		0.3096	38.7	265 Б	0.08	-	-	
		01:40		0.1411	17.6	287 Б,СБ	0.20	-	-	
		06:20		0.0995	12.4	276 Б	0.71	-	-	
		02:00		0.3284	41.0	293 Б,СБ	2.52	-	-	
		02:20	№ 108 ТКА (Телекоммуникациялық мұнара аумағы)	0.2699	33.7	291 Б,СБ	2.46	-	-	
		02:40		0.2297	28.7	297 Б,СБ	2.64	-	-	
		03:00		0.1522	19.0	296 Б,СБ	2.83	-	-	
		04:00		0.1025	12.8	287 Б,СБ	2.73	-	-	
		04:20		0.3308	41.3	280 Б	2.93	-	-	
		04:40		0.1402	17.5	283 Б	3.29	-	-	
		05:00		0,1622	20,2	284 Б	3,35	-	-	
		05:20		0.2580	32.2	283 Б	3.39	-	-	
		05:40		0.2677	33.4	301 Б,СБ	3.47	-	-	
Күкірт сутегі	12.07. 2024	03:40		№ 111 Тұрғын қалашық (Заполярная к-сі, Мұнайшылар үйі)	0.2783	34.7	147 ОШ	0.35	-	-
		04:00	0.2535		31.6	162 ОШ	0.34	-	-	
		05:00	0.1749		21.8	160	0.58	-	-	

						ОШ				
		04:40	№ 112 Әкімат (Сәтпаев к-сі, орталық көпір)	0.1098	13.7	280 Б	0.47	-	-	
		05:20	№ 113 Авангард (Жеңіс саябағы)	0.1061	13.2	-	-	-	-	
Күкірт сутегі	13.07.2024	03:40	№ 113 Авангард (Жеңіс саябағы)	0.0847	10.5	-	-	-	-	
Күкірт сутегі	31.07.2024	04:00	№ 102 Самал (Мақат ауданы, вахта түріндегі Самал кенті)	0.2144	26.8	101 Ш	2.32	19.7	754.5	
		04:20		0.2077	25.9	101 Ш	1.86	19.9	754.4	
		04:40		0.2427	30.3	95 Ш	1.91	20.7	754.4	
		05:00		0.2343	29.2	99 Ш	1.77	20.5	754.5	
		05:20		0.1839	23	96 Ш	2.30	19.9	754.6	
		06:00		0.1297	16.2	91 Ш,СШ	2.70	19.2	754.5	
		07:00		0.1110	13.8	109 Ш	2.03	20.6	754.5	
		07:20		0.0852	10.6	112 Ш	2.20	22.1	754.4	
		05:40	№ 110 Привокзальный (Еркінов к-сі)	0.0866	10.8	118 Ш	0.65	21.82	754,7	
		06:20		0.0827	10.3	121 Ш	0.48	21.71	754,7	
		06:40		0.0800	10.0	95 Ш	1.22	22.06	754,7	
		Экстремалды жоғары ластану								
Күкірт сутегі	10.07.2024	07:00	№ 111 Тұрғын қалашық (Заполярная к-сі, Мұнайшылар үйі)	0.4794	59.9	175 О	0.33	-	507.8	
		07:20		0.6974	87.1	126 Ш,ОШ	0.53	-	507.8	
		07:20	№ 113 Авангард (Жеңіс саябағы)	0.4951	61.8	-	-	-	-	
	12.07.	01:40		0.2109	26.3	-	-	-	-	

Күкірт сутегі	2024	02:00	№ 113 Авангард (Жеңіс саябағы)	0.2105	26.3	-	-	-	-	
		02:40		0.1780	22.2	-	-	-	-	
		03:00		0.2687	33.5	-	-	-	-	
		03:20		0.3870	48.3	-	-	-	-	
		03:40		0.3020	37.7	-	-	-	-	
		04:00		0.2820	35.2	-	-	-	-	
		04:20		0.2871	35.8	-	-	-	-	
		04:20	№ 111 Тұрғын қалашық (Заполярная к-сі, Мұнайшылар үйі)	0.5159	64.4	141 ОШ	0.41	-	-	
		04:40		0.4489	56.1	141 ОШ	0.40	-	-	
		04:40	№ 113 Авангард (Жеңіс саябағы)	0.2664	33.3	-	-	-	-	
		05:00		0.2406	30.0	-	-	-	-	
		05:00		0.2406	30.0	-	-	-	-	

Атырау облысы жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Жайық өз.	судың температурасы 19,8-21,1°С шегінде, сутегі көрсеткіші 7,76-7,91, суда еріген оттегі – 7,3-7,5 мг/дм ³ , ОБТ5 –2,1-2,9 мг/дм ³ , мөлдірлігі-10,6-11,0 см	
өз. Индер ауд.	>3 класс	фенолдар – 0,003 мг/дм ³ . Фенолдың нақты концентрациясы фондық кластан асады
АҚ «Казтрансойл» НПС Индер Жайық өзенінен 0,5 км жоғары	4 класс	магний – 36,7 мг/дм ³
АҚ «Казтрансойл» НПС Индер Жайық өзенінен 0,5 км төмен	4 класс	магний – 35,2 мг/дм ³
с.Береке Жайық өзенінен 0,5 км жоғары	4 класс	магний – 36,5 мг/дм ³
с.Береке Жайық өзенінен 0,5 км төмен	4 класс	магний – 38 мг/дм ³
Атырау қаласы, 1 км жоғары	4 класс	магний – 34 мг/дм ³
Атырау қ., 0.5 км жоғары «Атырау су арнасы» КМК	4 класс	магний – 37,7 мг/дм ³
Атырау қ., 0.5 км төмен «Атырау су арнасы»КМК	4 класс	магний – 36,4 мг/дм ³
Атырау қаласы, 1 км төмен	4 класс	магний – 37,6 мг/дм ³
"Орал-Атырау бекіре зауыты" РМҚК тасталуынан 3 км төмен Курилкино	4 класс	магний – 38,9 мг/дм ³
«Орал-Атырау бекіре зауыты» РМҚК тасталуынан 0,5 км жоғары Курилкино	4 класс	магний – 36,4 мг/дм ³
Дамба кенті	4 класс	магний – 31,6 мг/дм ³ . Магнийдің нақты концентрациясы фондық кластан аспайды.
Перетаска тармағы	судың температурасы 20,2-21,2°С шегінде, сутегі көрсеткіші 7,82-7,89, суда ерітілген оттегі – 7,5-7,6 мг/дм ³ , ОБТ5 –2,2-2,9 мг/дм ³ , мөлдірлігі – 10,8-11 см	
Ағыстың тармақталуынан 0,5 км төмен Перетаска	4 класс	магний – 33,3 мг/дм ³
Атырау қ., "Атырау ЖЭО" АҚ тасталуынан 2 км жоғары»	4 класс	магний – 33 мг/дм ³
Атырау қ., "Атырау ЖЭО" АҚ тасталуынан 2 км төмен»	4 класс	магний – 36,7 мг/дм ³
Яик тармағы	судың температурасы 20,2-20,4°С шегінде, сутегі көрсеткіші 7,84-7,91, суда еріген оттегі – 7,4-7,5 мг/дм ³ , ОБТ5 –2,9-3,0 мг/дм ³ , мөлдірлігі 10,9-11,2см	
Ракуша с. Яик ағысының тармақталуынан 0,5 км төмен	4 класс	магний – 39,6 мг/дм ³
Еркінқала ауылы, "Атырау бекіре балық өсіру зауыты" РМҚК тасталуынан 0,5 км жоғары»	4 класс	магний – 40,1 мг/дм ³
Еркінқала ауылы, "Атырау бекіре балық өсіру зауыты" РМҚК тасталуынан 0,5 км төмен»	4 класс	магний – 39,5 мг/дм ³

Шаронова тармағы	судың температурасы 20,2°C шегінде, сутегі көрсеткіші 7,83, суда еріген оттегі – 7,58 мг/дм ³ , ОБТ5 -2,2 мг/дм ³ , мөлдірлігі-10,4см	
аул.Ганюшкино, су бекетінің тұсы	4 класс	магний – 31,6 мг/дм ³ . Магнийдың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Қиғаш өзені	судың температурасы 20,4 °С шегінде, сутегі көрсеткіші 7,85, суда еріген оттегі- 7,4 мг/дм ³ , ОБТ5 -2,7 мг/дм ³ , мөлдірлігі-14,2 см, түстілігі-18,2 градус	
аул.Котяевка, су бекетінің тұсы	>3 класс	фенолдар – 0,002 мг/дм ³ . Фенолдың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Ембі өзені	судың температурасы 19,8°C деңгейінде белгіленген, сутегі көрсеткіші 7,83 суда еріген оттегі-7,5 мг/дм ³ , ОБТ5 -2,6 мг/дм ³ , мөлдірлігі-14,6см	
аул.Аққызтоғай, су бекетінің тұсы	4 класс	магний – 37,4 мг/дм ³ . Магнийдің нақты концентрациясы фондық кластан асады.
Солтүстік Каспий	температурасы 23,4-25,0°C шегінде, теңіз суы сутегі көрсеткіші - 7,69-7,95, суда еріген оттегі – 7,4-7,8мг/дм ³ , ОБТ5 – 2,3-3,0мг/дм ³ , мөлдірлігі – 10,2-14,4 см, ОХТ – 19,8-25,3мг/дм ³ , қалқыма заттар - 66-114мг/дм ³ , минерализация – 2222-3804мг/дм ³ .	

**Атырау облысының аумағындағы Каспий теңізінің теңіз сулары сапасының
нәтижелері**

	Ингредиентердің атауы	Өлшем бірлігі	Шілде, 2024 ж
			Солтүстік Каспий
1	Көзбен шолу		
2	Температура	°С	21,8
3	Сутегі көрсеткіші		7,9
4	Еріген оттегі	мг/дм ³	8,2
5	Мөлдірлігі	см	11,7
6	Қалқыма заттар	мг/дм ³	77,8
7	ОБТ5	мг/дм ³	2,5
8	ОХТ	мг/дм ³	24,1
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм ³	86,8
10	Кермектігі	мг/дм ³	13,2
11	Минерализация	мг/дм ³	2609
12	Натрий	мг/дм ³	34,5
13	Калий	мг/дм ³	30,8
14	Құрғақ қалдық	мг/дм ³	2629
15	Кальций	мг/дм ³	138,2
16	Магний	мг/дм ³	64,8
17	Сульфаттар	мг/дм ³	1300
18	Хлоридтер	мг/дм ³	951,3
19	Фосфаттар	мг/дм ³	0,07
20	Жалпы фосфор	мг/дм ³	0,005
21	Нитритті азот	мг/дм ³	0,02
22	Нитратты азот	мг/дм ³	0,03
23	Жалпы темір	мг/дм ³	0,04
24	Тұзды аммоний	мг/дм ³	0,18
25	Қорғасын	мг/дм ³	0,002
26	Мыс	мг/дм ³	0,0
27	Мырыш	мг/дм ³	0,002
28	Жалпы хром	мг/дм ³	0,001
29	Хром (6+)	мг/дм ³	0,001
30	АББЗ /СББЗ	мг/дм ³	0,02
31	Фенолдар	мг/дм ³	0,0017
32	Мұнай өнімдері	мг/дм ³	0,02
33	Бор	мг/дм ³	0,23
34	альфа -ГХЦГ	мкг/дм ³	0,0
35	гамма-ГХЦГ	мкг/дм ³	0,0
36	4,4-ДДЕ	мкг/дм ³	0,0
37	4,4-ДДТ	мкг/дм ³	0,0

**Атырау облысының жер үсті мен теңіз суларының сапасының
гидробиологиялық көрсеткіштері (уыттылық) жөнінде ақпарат**

№	Су объектісі	Бақылау нүктесі	Бағдарлау нүктесі	Сапроб индексі		Су сапасы	Биотестілеу	
				Перифитон	Бентос		Сынақ параметрі, %	Суды бағалау
1	Жайық өзені	Дамба кенті		1,97	5	3	0%	Уытты әсер жоқ
2		Индер ауданы	су бекетінің жармасында	1,75	5	3	0%	
3		Атырау қаласы	«Атырау Су арнасы» КМК тастандыдан 0,5 км төмен	1.95	5	3	0%	
4	Шаронов арнасы	Ганюшкино селосы	су бекетінің жармасында	1,34	5	3	0%	
5	Кигаш озени	Котяевка селосы	су бекетінің жармасында	2.01	5	3	0%	
6	Ембі өзені	Аккызтоғай селосы	Гидропост	1.75	5	3	0%	
7	Каспий теңізі	Теңіз кеме қатынасы арнасы	1 ст. кеме қатынасы каналынан 1 км төмен 46°55'11.85"C 51°40'22.69"B	2.16	5	3	0%	Уытты әсер жоқ
8			2 ст. кеме қатынасы каналынан 6 км төмен 46°50'49.59"C 51°33'38.63"B	1,19	5	3	0%	
9		Жайық өзені	46°48'6.71"C 51°29'38.55"B	2.00	5	3	0%	
10			46°52'34.05"C 51°27'39.87"B	2.08	5	3	0%	
11			46°56'8.07"C 51°23'30.54"B	1.80	5	3	0%	
12			46°54'20.02"C 51°17'18.97"B	1,88	5	3	0%	
13			46°53'5.79"C 51°8'23.56"B	1,88	5	3	0%	
14		Волга өзені	46°22'24.57"C 49°12'47.38"B	1,80	5	3	0%	
15			46°15'52.46"C 49°21'16.40"B	2.12	5	3	0%	
16		46°13'7.94"C 49°26'54.14"B	2.0	5	3	0%		
17		46°10'30.78"C 49°33'14.54"B	1.76	5	3	0%		
18		46°11'30.98"C 49°36'2.32"B	1.74	5	3	0%		
19		Жанбай кенті	46°55'46.69"C 50°47'7.10"B	1.9	5	3	0%	

20			46°55'24.34"C 50°46'49.64"B	2.2	5	3	0%
21			46°55'2.11"C 50°46'43.50"B	2.0	5	3	0%
22			46°54'32.22"C 50°46'36.09"B	2.12	5	3	0%
23			46°53'58.51"C 50° 46'14.87"B	1.78	5	3	0%
24		Шалыги шығанағы аралдары	46°48'25.94"C 51°34'54.08"B	1.72	5	3	0%
25			46°49'26.90"C 51°37'4.85"B	1,78	5	3	0%
26			46°48'52.15"C 51°39'41.97"B	2.04	5	3	0%
27			46°47'1.30"C 51°42'11.94"B	2.31	5	3	0%
28			46°44'2.87"C 51°43'0,92"B	2.12	5	3	0%

Анықтамалық бөлім

Елді –мекен ауасындағы лақтаушы заттардың шекті жол берілген шоғырлары
(ШЖШ)

Наименование примесей	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	Максималды бір ретті (ШЖШ _{М.б.})	Орта-тәуліктік (ШЖШ _{о.т.})	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
PM 10 қалқыма бөлшектері	0,3	0,06	
PM 2,5 қалқыма бөлшектері	0,16	0,035	
Хлорлы сутек	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Күшән	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қорғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутегі	0,008	-	2
Көміртегі оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фторлы сутек	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

«Қалалық және ауылдық елді-мекендердегі атмосфералық ауаға қойылатын гигиеналық нормативтер» (2022 жылғы 2 тамыз №ҚР ДСМ-70 СанЕН)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градациилар	Атмосфералық ауаның ластануы	көрсеткіштер	Айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕЖҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕЖҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕЖҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕЖҚ, %	>10 >50

Мемлекеттік органдарды тұрғындар қоғамдастырған ақпараттандыру үшін қалалардың атмосфера ластануының жай-күйі жөніндегі құжат 52.04.667-2005 БҚ. Әзірлеуге, салуға баяндауға және мазмұндауға қойылатын жалпы талаптар.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МОНИТОРИНГ ДЕПАРТАМЕНТІ
РМК «КАЗГИДРОМЕТ» АТЫРАУ ҚАЛАСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ
МЕКЕН-ЖАЙ:
АТЫРАУ ҚАЛАСЫ
ТАЛҒАТ БИГЕЛЬДИНОВА 10А
ТЕЛ. 8-(7122)-52-20-96

E MAIL: INFO_ATR@METEO.KZ